

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

İVEDİ
19.07.2024

Sayı :E-60560713-010.07-82143
Konu : "Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme"
Çerçevesinde Sokak Köpeklerine Dair
Yasal Değişikliklere Öneriler

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Üniversitemiz İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi öğretim üyesi ve Üsküdar Üniversitesi Çevre Platformu Direktörü Prof. Dr. İbrahim Özdemir tarafından hazırlanan "Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme" Çerçevesinde Sokak Köpeklerine Dair Yasal Değişikliklere Öneriler" ekte bulunmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Prof.Dr. Nevzat TARHAN
Kurucu Rektör / Yönetim Üst Kurulu
Başkanı

Ek:"Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme" Çerçevesinde Sokak Köpeklerine Dair Yasal Değişikliklere Öneriler (8 sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSE3KN38H8

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5454&eD=BSE3KN38H8&eS=82143>

REKTÖRLÜK – FAKÜLTELER - MESLEKYÜKSEKOKULU
Altunizade Mah. Üniversite Sokağı No:14 PK:34662 Üsküdar/İstanbul/Türkiye
T: +90 216 400 22 22 F: +90 216 474 12 56 E-Posta: bilgi@uskudar.edu.tr
Kep Adresi: uskudar.universitesi@hs02.kep.tr

Bilgi için: Pınar TEMİZER
Unvanı: Birim Evrak Sorumlusu

“MİZAN: DÜNYA İLE BİR SÖZLEŞME” ÇERÇEVESİNDE SOKAK KÖPEKLERİNE DAİR YASAL DEĞİŞİKLİKLERE ÖNERİLER

Prof. Dr. İbrahim Özdemir
Üsküdar Üniversitesi Çevre Platformu Direktörü
16 Temmuz 2024

*Bu çalışma; Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) kapsamında T.C. Üsküdar Üniversitesi'nin de hazırlayıcıları arasında olduğu **Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme** programı çerçevesinde, Türkiye'nin sokak köpekleri probleminde dair kamuoyuna özet sunulmasıdır.*

Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme Nedir?

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) Dünya İçin İnanç Girişimi çatısı altında yürütülen, dünyadaki Müslüman düşünce liderlerinin katkı koyduğu ortak çalışma metni “Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme”, 27 Şubat 2024'te "İklim değişikliği, biyolojik çeşitlilik kaybı ve kirlilikle mücadele için etkili, kapsayıcı ve sürdürülebilir çok taraflı eylemler" temasıyla Nairobi'de gerçekleşen Birleşmiş Milletler Çevre Genel Kurulu'nda tanıtılmıştır. (*Orijinal metin için bkz: <https://wedocs.unep.org/handle/20.500.11822/44949>) Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) kapsamında Üsküdar Üniversitesi'nin de hazırlayıcıları arasında olduğu *Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme*, tüm mahlukatı kapsayan bir merhamet ahlakını temel alarak, İslam'ın çevre ve hayvan hakları konusundaki öğretilerini ortaya koymaktadır.*

*Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme'nin hazırlık süreci 2019 yılında başladı ve beş yıl süren yoğun çalışmaların sonucunda 2024 yılında son halini aldı. Bu süreçte, İslam dünyasının çeşitli yerlerinden, Ezher Üniversitesi dahil 300'den fazla İslamî kurum ve uluslararası ortakla iş birliği yapıldı. Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) kapsamında Üsküdar Üniversitesinin de hazırlayıcıları arasında olduğu **Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme** eseri, Sayın Prof. Dr. Nevzat Tarhan'ın desteğiyle Üsküdar Üniversitesi tarafından tercümesi yapılarak yayımlandı. Eserin birer nüshası, başta Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi başta olmak üzere, TBMM Başkanlığına, TBMM Çevre Komisyonu üyelerine, Sayın Çevre, Şehirleşme ve İklim Değişikliği Bakanına ve ilgili tüm yetkililere sosyal sorumluluğumuzun bir parçası olarak gönderildi. Eser, çevre bilinci konusunda Türkiye'de kamuoyu oluşmasına katkı sağladı. (*Eserin Üsküdar Üniversitesi Yayınları'ndan çıkan Türkçe tercümesi: <https://uuyayinlari.com/mizan-dunya-ile-bir-sozlesme>)**

“Mizan”ın İslami Temelleri

İslam medeniyeti, yeryüzünde tevazu ile yürümeyi ve tüm canlılara merhametle yaklaşmayı öğütler. Allah'ın yaratmış olduğu her canlının değerli olduğunu kabul eden bu anlayış, hayvanların korunması ve refahı konusunda bizlere yol gösterici olabilir.

Kur'an-ı Kerim, “*Yerde ve gökte olan her şey Allah'ındır*” (Bakara, 2:284) buyurarak, tüm canlıların Allah'ın emaneti olduğunu vurgular. Bu bağlamda, hayvanlara yönelik merhamet ve şefkat, sadece insani bir sorumluluk değil, aynı zamanda dini bir yükümlülüktür. Hz. Peygamberin hayvanlara karşı gösterdiği özen ve sevgi, Müslümanlar için tarihte olduğu gibi günümüzde de örnek teşkil etmektedir. Hz. Peygamber, bir köpeği susuzluktan kurtaran bir kişinin cennete gireceğini müjdelemiş, hayvanlara eziyet edenlerin ise cezalandırılacağını belirtmiştir.

Sokak köpekleri ile ilgili olarak geliştirilecek çözümler, İslam'ın merhamet ve adalet ilkeleri doğrultusunda şekillendirilmelidir. Hayvanların öldürülmesi yerine, popülasyonlarının kontrol altına alınması, yaşama şartlarının iyileştirilmesi ve toplumun hayvan hakları konusunda bilinçlendirilmesi gibi yöntemler tercih edilmelidir. Bu yaklaşımlar hem insancıl hem de dini açıdan doğru olanı yapmamızı sağlayacaktır.

Bu bağlamda, *Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme*'nin rehberliğinde ve İslam medeniyetinin merhamet dolu mirasından ilham alarak, sokak hayvanları için daha insancıl ve merhametli çözümler geliştirmek hem ahlaki bir sorumluluk hem de geleceğimize bırakacağımız en değerli miraslardan biri olacaktır. Torunlarımıza, içinde tüm canlıların huzur içinde yaşadığı bir dünya bırakmak, alacağımız kararlarla mümkündür.

Sözleşme'nin Ana Mesajları

Merhamet ve Tevazu: Mizan, Allah'ın rahmet ve merhametini örnek olarak tüm mahlukata karşı merhametli bir yaklaşımı teşvik eder. Müslümanlara ve tüm insanlara yeryüzünde tevazu ile yürümeyi öğütler. Bu yaklaşım, insanlığın ve dünyanın birçok sorununa çözüm sunar.

Ekolojik ve Sosyal Adalet: Mizan, çevresel sorunlarla mücadelede adalet ve hakkaniyetin önemini vurgular. Bu, doğal kaynakların adil paylaşımını ve biyolojik çeşitliliğin korunmasını içerir. İnsanların tabiata karşı sorumlulukları olduğu ve doğal dengenin korunması gerektiği üzerinde durur.

İslam'ın Çevre Öğretileri: Metin, İslam'ın çevre ve hayvan hakları konusundaki güçlü öğretilerine dayanır. İslam hukukunun çevre koruma ve hayvan refahı konularındaki prensiplerini modern bağlamda açıklar ve uygulanabilir öneriler sunar.

Kozmik Yardımlaşma ve Biyolojik Çeşitlilik: Mizan, tüm canlıların Allah'ın yarattığı bir bütünün parçası olduğu anlayışını teşvik eder. Canlılar arasındaki kozmik yardımlaşma,

ekosistem dengesinin korunması açısından önemlidir. Biyolojik çeşitliliğin korunması, insanlık için hayati öneme sahiptir.

Sürdürülebilir Kalkınma: Mizan, sürdürülebilir kalkınmanın İslam'ın temel prensipleriyle uyumlu olduğunu savunur. Bu, hem mevcut hem de gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde doğal kaynakların yönetilmesini içerir.

Kısaca, *Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme*, İslam'ın çevre ve hayvan haklarına dair öğretilerini modern dünyada uygulamaya yönelik bir rehber niteliğindedir. Bu belge, İslam dünyasında ve ötesinde merhamet, adalet ve sürdürülebilirlik temelli bir yaşam tarzını teşvik etmeyi amaçlıyor. Üsküdar Üniversitesi Çevre Ahlakı Platformu Direktörü Prof. Dr. İbrahim Özdemir'in öncülüğünde hazırlanan Mizan, İslam'ın çevresel sorumlulukları konusunda küresel bir farkındalık oluşturmayı hedeflemektedir.

Hayvanlarla İlgili Temel Değerler

Tüm Canlıların Topluluk Olduğu İlkesi: Mizan, Kur'an-ı Kerim'de belirtildiği üzere, yeryüzünde yürüyen hayvanların ve gökyüzünde uçan kuşların insanlar gibi topluluklar olduğunu vurgular. Bu, tüm türlerin Rablerini yüceltmeye ve ona ibadet etmeye katıldığı anlamına gelir. İslam hukuku, sadece türleri değil, aynı zamanda tek tek hayvanların hayatlarını da ahlaksızca yok edilmekten korur. İslamî değerler, biyolojik çeşitliliğin korunmasını teşvik eder ve hayvanların neslinin korunması gerektiğini vurgular.

Merhamet ve Tevazu Temelli Ahlak: Allah'ın rahmet ve merhameti kendisine ilke edinmiş olması nedeniyle, Mizan tüm mahlukatı kapsayan bir merhamet ahlakını önerir. Müslümanlara ve tüm insanlara yeryüzünde tevazu ile yürümeyi öğütler. Bu yaklaşım, insanlığın ve dünyanın birçok kronik sorununa çözüm sunar.

Hayvanların Akıl Sağlığı ve Psikolojik Refahı: Mizan, hayvanların akıl sağlığı ve psikolojik refahını korumanın önemine dikkat çeker. Hayvanları sıkışık veya uygun olmayan şartlarda hapsedmenin yasaklanması, annesinin gözü önünde yavru bir hayvanın kesilmesinin yasaklanması ve hayvanlar arasında eğlence amaçlı dövüşlerin düzenlenmesinin yasaklanması gibi düzenlemelerle hayvanların refahı gözetilir.

Hayvan Haklarının Güvencesi ve Bakım Hakları: Hayvanlar mülkiyet hakkına sahip olmamakla birlikte, yeterli bakım hakları güvence altına alınmıştır. İnsanlar, hayvanların ihtiyaçlarını karşılamak ve onlara iyi muamele etmekle yükümlüdür. Bu, hayvanların fiziksel ve duygusal refahının korunmasını sağlar.

Ekolojik Denge ve Kozmik Yardımlaşma: Kur'an, tüm varlıkları ahenk ve uyum içerisinde birbirine bağlı, birbirine bağımlı ve bütünleşmiş olarak tanımlar. Bu bağlamda, her varlık ilahî olarak belirlenmiş vazifeleri aracılığıyla bütünün iyi oluşuna katkıda bulunur. Allah'ın tüm

canlıları beslediği kozmik bir yardımlaşma söz konusudur. Bu anlayış, hayvanların da ekolojik dengenin bir parçası olarak önemli roller üstlendiğini belirtir.

İslam Hukukunda Hayvanların Hakları: Mizan, İslam hukukunun çevre ve hayvan hakları konusunda güçlü bir koruma sağladığını vurgular. Sular, meralar, ormanlar ve yaban hayatı gibi temel çevre unsurları ve hayat kaynakları, toplumun tüm üyelerinin ortak malı olup, bireyler bunlardan yararlanma hakkına sahiptir. Ancak, bu kaynakları kullanırken diğer üyelerin haklarına saygı gösterilmesi gerekmektedir.

Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme, İslam'ın *merhamet, tevazu ve adalet ilkelerini* hayvan hakları ve çevre koruma konularında da uygulamaya çağırır. Bu çerçevede, hayvanların yaşama hakkına ve refahına yönelik her türlü tedbirin insani ve adil bir şekilde alınması gerektiğini vurgular. Bu, tüm canlıların haklarına saygı gösteren bir dünya düzeninin inşası için elzemdir.

Tarihsel Olarak İslam Medeniyeti ve Köpekler

İslam medeniyetinin en parlak dönemlerinden biri olan Osmanlı Devleti, hayvanlara gösterdiği merhamet ve şefkatle tanınmıştır. Osmanlı toplumunda hayvan haklarına verilen önem, birçok vakfın kurulmasıyla somutlaşmıştır. Bu vakıflar, özellikle göçmen hayvanlar için kış aylarında yiyecek sağlama, hasta ve yaralı hayvanları tedavi etme gibi hizmetler sunmuşlardır. “Guraba-i Laklakan” (Leylek Hastanesi) gibi vakıflar, sadece insanlara değil, hayvanlara da hizmet ederek toplumsal merhametin ve adaletin en güzel örneklerini sergilemiştir.

Bu vakıflar, hayvanların refahını sağlama konusundaki kararlılıklarını, inanç ve ahlaki değerler temelinde göstermişlerdir. Osmanlı'nın bu merhamet temelli yaklaşımı, günümüzde sokak hayvanları sorununa insancıl ve sürdürülebilir çözümler bulma konusunda bizlere ilham vermektedir. Aşağıda sunulan teklifler, Osmanlı'nın hayvanlara yönelik şefkatli mirasını devam ettirerek, hayvanların hayat hakkını koruma ve toplumumuzda hayvan hakları bilincini yayma amacını taşımaktadır.

Bundan hareketle, sokak hayvanları, özellikle de köpekler ve kediler, toplumumuzun bir parçası olup, onların refahını sağlamak bizlere düşen dini ve insani bir sorumluluktur. Hayvanlara yönelik insancıl ve sürdürülebilir çözümler geliştirmek, yalnızca onların yaşama haklarını korumakla kalmaz, aynı zamanda Peygamberimizin öğretilerine sadık kalarak toplumsal huzuru ve adaleti temin eder. Bu bağlamda, aşağıda sunulan teklifler, İslam'ın merhamet ve şefkat ilkeleri doğrultusunda hayvanların refahını artırmayı ve toplumumuzda hayvan hakları bilincini yaymayı amaçlamaktadır.

Batılı seyyahların Osmanlı Devleti'nde ve diğer Müslüman coğrafyalarına yaptıkları seyahatlerde köpeklere ve diğer hayvanlara yönelik gözlemleri, Müslüman toplumlarının hayvanlara karşı gösterdikleri merhamet ve saygıyı ortaya koymaktadır. Bu gözlemler, seyyahların kendi

ülkelerindeki hayvanlara yapılan muamelelerle kıyaslandığında, *Müslüman toplumlarının hayvan hakları konusundaki hassasiyetlerini* vurgulamaktadır.

Alphonse de Lamartine (1790-1869): Fransız şair, seyyah ve diplomat Alphonse de Lamartine, 1832-1833 yıllarında İstanbul ve Türkiye üzerinden Kudüs'e yaptığı hac yolculuğunda Müslümanların hayvanlara karşı tutumlarını not etmiştir. Lamartine, Müslümanların *ağaçlara, kuşlara, köpeklere ve genel olarak Allah'ın yarattığı tüm canlılara hürmet ettiklerini, sokaklarda başıboş bırakılan hayvanlara bile şefkat ve merhamet gösterdiklerini* belirtmiştir. *Sokak köpekleri için belirli aralıklarla su kovalarının sıralandığını gözlemlemiştir.*

Edward William Lane (1801-1876): Mısır'da on yıldan fazla yaşamış olan İngiliz seyyah Edward William Lane, “Modern Mısırlıların Görgü ve Gelenekleri” adlı eserinde Müslümanların hayvanlara karşı duyarlılığını övmüştür. Lane, Müslümanların dilsiz hayvanlara karşı gösterdikleri insanlıklarını gözlemlemekten memnun olduğunu belirtmiştir. Müslümanların bu duyarlılıklarının yıllar içinde Avrupalıların etkisiyle azaldığını ve Avrupalıların yaşadığı veya sık sık ziyaret ettiği yerler dışında hayvanlara karşı gaddarlık yapıldığını hatırlamadığını ifade etmiştir.

Başka bir seyyah ise: “*Fakir insanlar için kurulan aş evlerinde, insanlardan başka kedi ve köpek gibi hayvanlar da doyurulduğu gibi, surf kedi ve köpek gibi hayvanlar için özel vakıflar da kurmak adetti*” der. Dahası “bazı şehirlerde kediler için yapılmış binaların olduğunu, gıdaları için vakıflar kurulduğunu, kedilerin hizmeti için vekil harçlar ve uşaklar tahsis edildiğini” söyler.

Bu izlenimler, İslam medeniyetinin hayvan haklarına verdiği önemi ve bu konudaki yüksek standartları göstermektedir. İslam'ın merhamet ve adalet ilkeleri, hayvanların refahını koruma konusunda da kendini göstermektedir. Bu bağlamda, hayvanlara yönelik insani ve merhametli uygulamaların, tarihsel olarak Müslüman toplumlarda nasıl hayata geçirildiği, batılı seyyahların gözlemleriyle de teyit edilmektedir.

Kısaca, sokak köpekleri sorunu ve artan popülasyon, kendilerini savunamayan masum hayvanlardan değil, on yıllardır bu soruna duyarsız kalan, görmezden gelen ve gereken önlemleri almayan sorumsuz köpek sahipleri ile yerel ve merkezi yönetimlerden kaynaklanmaktadır.

Bu problem, hayvanları sokağa terk eden duyarsız sahiplerin yanı sıra, etkin kısırlaştırma ve barınak şartlarını iyileştirme konusundaki yetersiz çabalarla büyümüştür. Sorunun çözümü, ancak tüm paydaşların sorumluluklarını yerine getirmesi ve hayvanlara karşı daha merhametli ve bilinçli davranması ile mümkün olacaktır. Bundan dolayı, sokak köpekleri konusundaki yasa TBMM'de tartışılırken, tüm kamuoyunu *Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme*'de sunulan anlayışa sahip çıkmaya ve paylaşmaya davet ediyoruz. Çevrenin korunması ve hayvanlar konusunda değerlerimiz ve tarihi mirasımızla uyumlu bilim temelli çözümler bulmak hepimiz görevidir.

Türkiye’de Sokak Köpekleri Sorunu ve Yasal Değişiklikler

Türkiye'deki sokak köpekleri sorunu, artan popülasyon ve yetersiz barınma şartları nedeniyle önemli bir toplumsal mesele haline gelmiş bulunuyor.

Yerel yönetimlerin kısırlaştırma ve barınak koşullarını iyileştirme konusundaki yetersiz çabaları, sokak köpeklerinin kontrolsüz bir şekilde çoğalmasına neden oldu. Merkezi yönetimin ise bu konudaki politikaları yeterince etkin olmamış, uygulamalarda süreklilik ve kararlılık sağlanamamıştır. Ayrıca, köpek sahiplerinin hayvanlarını terk etmeleri, bu sorunun daha da büyümesine yol açmıştır. Sahipli hayvanların sokaklara bırakılması hem hayvanların hem de toplumun sağlığını tehdit eden ciddi bir sorun oluşturmuştur. Bu bağlamda, tüm tarafların daha bilinçli ve sorumlu davranması, sokak köpekleri sorununu çözmek için elzemdir.

12.07.2024 tarihinde TBMM nezdinde Hayvanları Koruma Kanunu’nda değişiklik öngören yasa teklifi sunulmuştur. Türkiye’nin sokak köpekleri problemine dair yapılacak değişikliklere dair Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) kapsamında T.C. Üsküdar Üniversitesi’nin de hazırlayıcıları arasında olduğu “*Mizan: Dünya ile Bir Sözleşme*” programı çerçevesinde önerilerimizi sunma lüzumu doğmuştur.

Zira sokak hayvanları, özellikle de köpekler ve kediler, toplumumuzun bir parçası olup, onların acılarını dindirmek ve refahını sağlamak bizlere düşen dini ve insani bir sorumluluktur. Hayvanlara yönelik insani ve sürdürülebilir çözümler geliştirmek, yalnızca onların yaşama haklarını korumakla kalmaz, aynı zamanda Peygamberimizin öğretilerine sadık kalarak toplumsal huzuru ve adaleti temin eder. Hz. Peygamber, hayvanlara karşı şefkat ve merhamet göstermeyi bizzat öğütlemiş ve kendi hayatında da bunu örneklemiştir. Peygamberimiz, “*Yerdekilere merhamet ediniz ki, göktekiler de size merhamet etsin*” diyerek, tüm canlılara sevgi ve saygı göstermenin önemini vurgulamıştır.

Bu bağlamda, aşağıda sunulan teklifler, İslam'ın merhamet ve şefkat ilkeleri doğrultusunda hayvanların refahını artırmayı ve toplumumuzda hayvan hakları bilincini yaymayı amaçlamaktadır.

Kısırlaştırma ve Geri Salma Programlarının Geliştirilmesi

Hayvan popülasyonunun kontrol altına alınması için etkin kısırlaştırma programları tartışılırken İslam’ın bu konudaki duyarlılığı göz önüne alınmalıdır. T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı *Din İşleri Yüksek Kurulunun* bu konudaki 15.02.2018 tarihli kararı açık ve nettir. Buna göre, hayvanların da insanlar gibi üreme hakları vardır ve bu hakların engellenmesi uygun değildir. Gerekli ve meşru bir sebep olmadıkça hayvanların kısırlaştırılması caiz değildir. Ancak, toplum menfaati gereği evcil hayvanların gebeliğini engellemek ve ekolojik dengeyi bozmamak şartıyla başıboş hayvanları kısırlaştırmak dinen sakıncalı değildir.

Kısırlaştırma, popülasyonun sürdürülebilir şekilde azalmasını sağlar ve sokak hayvanlarının öldürülmesini gereksiz kılar. Kısırlaştırılan hayvanlar, belirli bir süre bakım altında tutulduktan

sonra doğal yaşama alanlarına geri bırakılmalıdır. Bu yöntem, hayvanların doğal ortamlarında yaşamalarına devam etmelerini sağlar.

Barınak Şartlarının İyileştirilmesi

Barınakların hayvanlar için güvenli, sağlıklı ve yaşamaya elverişli hale getirilmesi gereklidir. Bu, hayvanların fiziksel ve psikolojik refahını korur. Hayvanların sıkışık veya uygun olmayan ortamlarda tutulması yasaklanmalı, her hayvanın yeterli alan ve bakım imkanlarına sahip olması sağlanmalıdır. İyileştirilmiş barınak şartları, hayvanların daha sağlıklı ve mutlu olmalarını sağlayarak, rehabilitasyon süreçlerini hızlandırır ve sahiplendirilme oranlarını artırır.

Sahiplenmenin Teşvik Edilmesi ve Eğitici Programlar

Sokak hayvanlarının sahiplenilmesi teşvik edilmeli ve hayvan sahiplenme bilinci artırılmalıdır. Eğitici programlar ve kampanyalar ile toplumun hayvan hakları ve refahı konularında bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır. Bu, hayvanların evlerde daha iyi şartlarda yaşamasını ve sokak hayvanı sayısının azalmasını sağlar. Sahiplenme teşviki, hayvanların sokaklardan güvenli evlere taşınmasını ve onların daha uzun ve sağlıklı bir yaşam sürmelerini sağlar.

Veterinerlik Hizmetlerinin Yaygınlaştırılması ve Erişilebilirliği

Sokak hayvanlarına düzenli veterinerlik hizmetleri sağlanmalı ve hastalıkların önlenmesi için aşı programları uygulanmalıdır. Bu, hayvanların sağlığını korur ve olası hastalık salgınlarının önüne geçer. Veterinerlik hizmetlerinin yaygınlaştırılması hem hayvan sağlığını hem de toplum sağlığını korur, çünkü hastalıkların yayılma riski azalır.

Toplum Temelli Hayvan Refahı Programları

Toplumun sokak hayvanlarına yönelik tutum ve davranışlarını iyileştirmek için yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları iş birliği yapmalıdır. Mahalle bazlı hayvan besleme ve bakım grupları oluşturulmalı, sokak hayvanlarının beslenmesi ve bakımı toplumsal sorumluluk haline getirilmelidir. Atalarımızın bu amaçla vakfılar kurduğu ve bunun için fedakârlık yaptığı hatırlanmalıdır. Bu programlar, toplum içinde hayvanlara yönelik pozitif bir kültür oluşturarak, onların daha iyi yaşam koşullarına sahip olmalarını sağlar.

Hayvan Haklarının Yasal Güvencesi ve Uygulama Denetimi

Hayvan haklarının kanunlarla korunması ve bu kanunların etkin şekilde uygulanması sağlanmalıdır. Hayvanlara yönelik şiddet ve kötü muamele mutlaka cezalandırılmalı, ihlallerin takip edilmesi için bağımsız denetim mekanizmaları oluşturulmalıdır. Bu, hayvan haklarının korunmasını ve hayvan refahının artırılmasını sağlar. Kanunların etkin uygulanması, hayvanların istismar edilmesini engeller ve onların güvenliğini temin eder.

Doğal Yaşama Alanlarının Korunması ve Geliştirilmesi

Hayvanların doğal yaşam alanları korunmalı ve yeni yaşam alanları oluşturulmalıdır. Bu, hayvanların doğal ortamlarında yaşamalarını ve ekosistem dengesinin korunmasını sağlar. Ayrıca, doğal yaşam alanlarının korunması, hayvanların Őehir yaşamından kaynaklanan tehlikelerden uzak tutulmasını sağlar. Doğal yaşam alanları, hayvanların doğal davranışlarını sũrdũrmelerine olanak tanıyarak, daha sağlıklı ve dengeli bir ekosistem oluşturur.

Bu maddeler, hayvanların yaşama hakkını ve refahını gŕzeterek sokak hayvanları sorununa daha insancıl ve merhamet temelli ve değerlerimizle de uyumlu ŕzũmler sunmayı amaçlamaktadır. Her bir teklif, hayvanların ve toplumun yararına olup, uzun vadede sũrdũrũlebilir bir evre ve sağlıklı toplum ilişkilerini teşvik eder.